Γκὺ ντὲ Μωπασὰν

ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΗΜΕΝΟΣ!*

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΓΕΝΝΙΟΥΝΤΑΙ Μ'ΕΝΑ ΚΥΡΙΑΡΧΟ ΕΝΣΤΙΚΤΟ, μιὰ κλίση ἢ ἁπλῶς μ' ἔναν ζωηρὸ πόθο μὲ τὸ ποὺ ἀρχίζουν νὰ μιλοῦν, νὰ σκέφτονται.

Ό κύριος Σακρεμὰν δὲν εἶχε, ἀπὸ τὰ παιδικά του χρόνια, παρὰ μία ἰδέα κατὰ νοῦ: νὰ παρασημοφορηθεῖ. Πολὺ νέος, φοροῦσε τσίγκινους μεγαλόσταυρους τῆς Λεγεώνας τῆς Τιμῆς ὅπως ἄλλα παιδιὰ φοροῦν πηλίκιο, καὶ πρόσφερε ὑπερήφανα τὸ χέρι του στὴ μητέρα του, φουσκώνοντας τὸ μικρὸ στέρνο του τὸ διακοσμημένο μὲ τὴν κόκκινη ταινία τῆς Λεγεώνας καὶ τὸ μεταλλικὸ ἀστέρι.

Ύστερα ἀπὸ πενιχρὲς σπουδές, ἀπέτυχε στὶς ἀπολυτήριες ἐξετάσεις τοῦ γυμνασίου καὶ μὴν ξέροντας πιὰ τί νὰ κάνει, νυμφεύθηκε μιὰ ὡραία κοπέλα, μιᾶς καὶ ἦταν πλούσιος.

Έζησαν στὸ Παρίσι ὅπως ζοῦν οἱ πλούσιοι ἀστοί, συναναστρεφόμενοι τὸν κόσμο, χωρὶς νὰ μπερδεύονται μὲ τὸν κόσμο, ὑπερήφανοι γιὰ τὴ γνωριμία τους μ' ἔναν βουλευτή, ποὺ μποροῦσε νὰ γίνει ὑπουργός, καὶ φίλοι δύο διοικητῶν μεραρχίας.

Όμως ή σκέψη τῆς παρασημοφόρησης ποὺ εἶχε καρφωθεῖ στὸ μυαλὸ τοῦ κυρίου Σακρεμὰν ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες τῆς ζωῆς του δὲν τὸν ἐγκατέλειπε πιὰ καὶ συνεχῶς ὑπέφερε ποὺ δὲν δικαιοῦνταν ποσῶς νὰ δείχνει ἕνα μικρὸ παράσημο πάνω στὴ ρεντιγκότα του.

Οἱ παρασημοφορημένοι ἄνθρωποι ποὺ συναντοῦσε στὴ λεωφόρο τοῦ μάτωναν τὴν καρδιά. Τοὺς λοξοκοίταζε μὲ ζηλοφθονία. Μερικὲς φορές, τὰ μακρόσυρτα ἀπογεύματα ἀπραξίας, ἔπιανε νὰ τοὺς μετράει. Σκεφτόταν: «Ἄς δοῦμε πόσους θὰ συναντήσω ἀπὸ δαύτους, ἀπὸ τὴν πλατεία Μαντλὲν μέχρι τὴν ὁδὸ Ντρουό».

Καὶ βάδιζε ἀργά, ἐπιθεωρώντας τὰ ἐνδύματα τῶν διαβατῶν, μὲ μάτι ἐξασκημένο νὰ διακρίνει ἀπὸ μακριὰ τὸ μικρὸ κόκκινο παράσημο. Ὅταν ἔφτανε στὴν ἄκρη τοῦ περιπάτου του, ξαφνιαζόταν πάντοτε μὲ τοὺς ἀριθμούς: «Ὀκτὼ ἀξιωματοῦχοι καὶ δεκαεπτὰ ἱππότες. Τόσο πολλοί! Εἶναι βλακῶδες ν' ἀπονέμονται μὲ τέτοια ἁπλοχεριὰ οἱ μεγαλόσταυροι. Ἄς δοῦμε ἂν θὰ μετρήσω ἐξίσου πολλοὺς κατὰ τὴν ἐπιστροφή μου».

Κι ἐπέστρεφε σιγοπερπατώντας, δυσανασχετώντας ὅταν τὸ πλῆθος τῶν βιαστικῶν περαστικῶν ἐμπόδιζε τὶς ἔρευνές του, ὅταν τὸν ἔκανε νὰ παραλείπει κάποιον.

"Ήξερε τὶς συνοικίες ὅπου ἔβρισκες τοὺς περισσότερους παρασημοφορημένους. Αὐτοὶ ἀφθονοῦσαν στὸ Παλαί-Ρουαγιάλ. Ἡ λεωφόρος τῆς Ὅπερας δὲν ἄντεχε τὴ σύγκριση μὲ τὴν ὁδὸ Ντὲ Λὰ Παί ἡ δεξιὰ πλευρὰ τῆς λεωφόρου ἦταν πιὸ πολυσύχναστη ἀπὸ τὴν ἀριστερή.

Έμοιαζαν ἐπίσης νὰ προτιμοῦν κάποια καφενεῖα, κάποια θέατρα. Κάθε φορὰ ποὺ ὁ κύριος Σακρεμὰν ἀντιλαμβανόταν μιὰ ὁμάδα γηραιῶν κυρίων μὲ ἄσπρα μαλλιά, σταματημένων στὴ μέση τοῦ πεζοδρομίου, ἐμποδίζοντας τὴν κυκλοφορία, σκεφτόταν: «Νά κάποιοι ἱππότες τῆς Λεγεώνας τῆς Τιμῆς». Καὶ εἶχε τὴ διάθεση νὰ τοὺς χαιρετήσει.

Οἱ ἀξιωματοῦχοι –τὸ εἶχε συχνὰ παρατηρήσει– ἔχουν ἄλλο ὕφος ἀπὸ τοὺς ἁπλοὺς ἱππότες. Ὁ τρόπος ποὺ κρατοῦν τὸ κεφάλι τους εἶναι διαφορετικός. Αἰσθάνεται κανεὶς πὼς ἀπολαύουν δημοσίως ἀνώτερης ἐκτίμησης, εὐρύτερης περιωπῆς.

Καμιὰ φορὰ ἐπίσης λύσσα καταλάμβανε τὸν κύριο Σακρεμάν, ὀργὴ ἐνάντια σὲ ὅλους τοὺς παρασημοφορημένους κι ἔνιωθε γι' αὐτοὺς τὸ μίσος ἑνὸς σοσιαλιστῆ.

Τότε, ἐπιστρέφοντας στὸ σπίτι του, ἀναστατωμένος ἀπὸ τὴ συνάντηση τόσων μεγαλόσταυρων, σὰν τὸν λιμασμένο φτωχὸ ποὺ πέρασε μπρὸς ἀπὸ τὰ μεγάλα καταστήματα τροφίμων, ἀνακοίνωνε μὲ δυνατὴ φωνή: «Πότε ἐπιτέλους θὰ μᾶς ἀπαλλάξουν ἀπ' αὐτὴν τὴ βρομερὴ κυβέρνηση;» Ξαφνιασμένη ἡ γυναίκα του, τὸν ρωτοῦσε: «Τί ἔχεις σήμερα;»

Κι ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε: «Ἄσ'τα, εἶμαι ἀγανακτισμένος ἀπὸ τὶς ἀδικίες ποὺ βλέπω νὰ διαπράττονται παντοῦ. Ἅχ, τί δίκιο ποὺ εἶχαν οἱ κομμουνάριοι!»¹

Όμως ξανάβγαινε ἔξω μετὰ τὸ δεῖπνο καὶ πήγαινε νὰ δεῖ τὰ καταστήματα τῶν παρασήμων. Ἐξέταζε ὅλα αὐτὰ τὰ ἐμβλήματα μὲ τὶς διαφορετικὲς μορφές, τὰ ποικίλα χρώματα. Θά 'θελε νὰ τ' ἀποκτήσει ὅλα, καὶ σὲ δημόσια τελετὴ σὲ μιὰ τεράστια αἴθουσα κατάμεστη ἀπὸ κόσμο, γεμάτη ἔκθαμβους ἀνθρώπους, νὰ βαδίζει ἐπικεφαλῆς πομπῆς, μὲ τὸ στῆθος του ν' ἀστροποβολεῖ, μὲ πλάκα τὰ παράσημα, τὸ ἕνα πάνω ἀπὸ τ' ἄλλο, καὶ νὰ διαβαίνει σοβαρός, μὲ τὸ κλὰκ παραμάσχαλα, λάμποντας σὰν ἀστέρι ἐν μέσω ψιθύρων θαυμασμοῦ, μέσα σὲ βοὴ σεβασμοῦ.

Δυστυχῶς δὲν διέθετε κανέναν τίτλο γιὰ καμιὰ παρασημοφόρηση.

Σκέφτηκε: «Ἡ Λεγεώνα τῆς Τιμῆς εἶναι ἀλήθεια πάρα πολὺ δύσκολη γιὰ κάποιον ποὺ δὲν ἀσκεῖ κανένα δημόσιο λειτούργημα. Ἄν προσπαθοῦσα νὰ μὲ ὀνομάσουν ἀξιωματοῦχο τῆς ἀκαδημίας!»

Δὲν ήξερε ώστόσο πῶς νὰ τὸ ἐπιχειρήσει. Μίλησε γι' αὐτὸ στὴ γυναίκα του ποὺ ἀποσβολώθηκε.

«Άξιωματοῦχος τῆς ἀκαδημίας, λέει; Μὰ τί ἔχεις κάνει γι' αὐτό;»

Έχεῖνος θύμωσε: «Μὰ κατάλαβε λοιπὸν τί θέλω νὰ πῶ. Ψάχνω νὰ βρῶ ἀχριβῶς τί πρέπει νά κάνω. Εἶσαι ἀνόητη ὧρες-ὧρες.

Ἡ γυναίκα του χαμογέλασε: «Μάλιστα, ἔχεις δίκιο. Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ξέρω!»

Έχεῖνος εἶχε μιὰ ἰδέα: «Ἄν τό 'λεγες στὸν βουλευτὴ Ροσλέν, θὰ μποροῦσε αὐτὸς νὰ μοῦ δώσει μιὰ ἐξαιρετικὴ συμβουλή. Ἐγώ, καταλαβαίνεις πὼς δὲν τολμῶ διόλου νὰ τοῦ θίξω ἄμεσα αὐτὸ τὸ ζήτημα. Εἶναι πολὸ λεπτό, ἀρκετὰ δύσκολο΄ προερχόμενο ἀπὸ σένα, τὸ πράγμα γίνεται ἐντελῶς φυσικό».

Ή χυρία Σαχρεμὰν ἔχανε ὅ,τι τῆς ζητήθηκε. Ὁ χύριος Ροσλὲν τῆς ὑποσχέθηκε νὰ μιλήσει γι' αὐτὸ στὸν ὑπουργό. Τότε ὁ Σαχρεμὰν δὲν τὸν ἄφησε σὲ χλωρὸ κλαρί. Ὁ βουλευτὴς κατέληξε νὰ τοῦ ἀπαντήσει πὼς ἔπρεπε νὰ ὑποβάλει αἴτηση ἀπαριθμώντας τοὺς τίτλους του.

Τοὺς τίτλους του; Μὰ δὲν εἶχε οὔτε κὰν ἀπολυτήριο γυμνασίου.

Καταπιάστηκε ἐντούτοις μὲ τὸ δύσκολο ἐτοῦτο ἔργο κι ἄρχισε τὴ σύνταξη ἑνὸς φυλλαδίου ποὺ πραγματευόταν «Περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ λαοῦ στὴν παιδεία». Δὲν μπόρεσε νὰ τὴν ὁλοκληρώσει ἐλλείψει ἰδεῶν.

Άναζήτησε εὐκολότερα θέματα κι ἔθιξε πολλὰ διαδοχικά. Στὴν ἀρχὴ ὑπῆρξε τὸ «Ἡ ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν». Ἡθελε νὰ δημιουργηθοῦν στὶς φτωχικὲς συνοικίες κάτι σὰν θέατρα μὲ δωρεὰν εἴσοδο γιὰ μικρὰ παιδιά. Οἱ γονεῖς τους θὰ τὰ ὁδηγοῦσαν σὲ αὐτὰ ἀπὸ τὴν τρυφερότερη ἡλικία τους καὶ θὰ τοὺς παρεῖχαν ἐκεῖ, μέσω ἑνὸς

^{1.} Κομμουνάριοι καλοῦνται οἱ ὀπαδοὶ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστατικῆς κυβέρνησης ποὺ ἀνέλαβε τὴν ἐξουσία στὶς 18 Μαρτίου 1871 καὶ ἀνατράπηκε στὶς 27 Μαΐου τοῦ ἴδιου ἔτους. Αὐτὴ ἀπετέλεσε τὴν ἐπαναστατικὴ ἀπόπειρα τῶν ἐργατῶν νὰ διαχειριστοῦν τὰ κοινὰ σὲ δημοτικὸ ἐπίπεδο καὶ χωρὶς τὴ βοήθεια τοῦ ἐπίσημου κράτους. (Σ.τ.Μ.)

μαγικοῦ φανοῦ, στοιχεῖα ἀπ' ὅλες τὶς ἀνθρώπινες γνώσεις. Θὰ ἦταν κανονικὰ κούρ. Τὸ βλέμμα θὰ ἐκπαίδευε τὸν ἐγκέφαλο, καὶ οἱ εἰκόνες θὰ παρέμεναν ἐντυπωμένες στὴ μνήμη, καθιστώ-ντας τὴν ἐπιστήμη οὕτως εἰπεῖν ὁρατή.

Τί ἁπλούστερο ἀπὸ τὸ νὰ διδάξεις ἔτσι τὴν παγκόσμια ἱστορία, τὴ γεωγραφία, τὴ φυσικὴ ἱστορία, τὴ φυτολογία, τὴ ζωολογία, τὴν ἀνατομία κτλ., κτλ.».

Τύπωσε αὐτὸ τὸ ὑπόμνημά του κι ἔστειλε ἀπὸ ἕνα ἀντίτυπό του σὲ κάθε βουλευτή, δέκα σὲ κάθε ὑπουργό, πενήντα στὸν πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, δέκα ἐπίσης σὲ καθεμιὰ ἀπὸ τὶς παρισινὲς ἐφημερίδες, πέντε στὶς ἐπαρχιακές ἐφημερίδες.

Ύστερα πραγματεύτηκε τὸ ζήτημα τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ δρόμου, προτείνοντας νὰ θέσει τὸ Κράτος σὲ κυκλοφορία στοὺς δρόμους ἁμαξίδια γεμάτα βιβλία, παρόμοια μὲ τὰ καροτσάκια τῶν πλανόδιων πωλητῶν πορτοκαλιῶν. Κάθε κάτοικος θὰ δικαιοῦνταν νὰ δανειστεῖ δέκα τόμους τὸ μήνα, μὲ ἀντίτιμο μία πεντάρα συνδρομῆς.

«Ὁ λαὸς δὲν κινητοποιεῖται εἰμὴ μόνον γιὰ τὶς ἀπολαύσεις του», ἔλεγε ὁ κύριος Σακρεμάν. «Ἀφοῦ δὲν πηγαίνει πρὸς τὴν παιδεία, ὀφείλει ἡ παιδεία νὰ πάει πρὸς αὐτόν κ.λπ.».

Κανένας θόρυβος δὲν σημειώθηκε γύρω ἀπὸ τὰ δοκίμιά του. Ὑπέβαλε ἐντούτοις τὸ αἴτημά του. Τοῦ ἀπάντησαν πὼς τὸ λάβαιναν ὑπόψη τους, πὼς ἐνημερώνονταν. Αἰσθάνθηκε σίγουρος γιὰ τὴν ἐπιτυχία ἀνέμενε. Τίποτα δὲν συνέβη.

Άποφάσισε τότε νὰ προβεῖ σὲ προσωπικὰ διαβήματα. Ζήτησε ἀκρόαση ἀπὸ τὸν ὑπουργὸ Παιδείας κι ἔγινε δεκτὸς ἀπὸ ἕναν νεότατο καὶ ἤδη σοβαρὸ καὶ μάλιστα σημαντικὸ ἀκόλουθο τοῦ γραφείου του, ποὺ ἔπαιζε σὰν πιάνο μιὰ σειρὰ ἀπὸ μικρὰ λευκὰ κουμπιὰ γιὰ νὰ καλεῖ τοὺς κλητῆρες καὶ τοὺς μικροὺς τοῦ προθαλάμου καθὼς καὶ τοὺς ὑφισταμένους του. Αὐτὸς διαβεβαίωσε τὸν αἰτοῦντα πὼς ἡ ὑπόθεσή του βρισκόταν σὲ καλὸ δρόμο καὶ τὸν συμβούλεψε νὰ συνεχίσει τὶς λαμπρὲς ἐργασίες του.

Κι δ κύριος Σακρεμὰν καταπιάστηκε καὶ πάλι μὲ τὸ ἔργο του.

Ό κύριος Ροσλέν, ὁ βουλευτής, ἔδειχνε πιὰ νὰ ἐνδιαφέρεται πολὺ γιὰ τὴν ἐπιτυχία του καὶ τοῦ ἔδινε μάλιστα ἕνα σωρὸ ἔξοχες πρακτικὲς συμβουλές. Εἶχε ἄλλωστε παρασημοφορηθεῖ δίχως νὰ μάθει κανεὶς ποιοὶ λόγοι τοῦ ἐπέφεραν αὐτὴ τὴ διάκριση.

Υπέδειξε στὸν Σακρεμὰν καινούργιες μελέτες ποὺ ἔπρεπε νὰ ἀναλάβει καὶ τὸν παρουσίασε σὲ Ἑταιρεῖες λογίων καὶ ἐπιστημόνων ποὺ ἀσχολιοῦνταν μὲ ἰδιαιτέρως ἀσαφῆ ἐπιστημονικὰ ζητήματα μὲ τὴν πρόθεση νὰ ἐπιτύχει τιμητικὲς διακρίσεις. Τὸν ἔθεσε μάλιστα ὑπὸ τὴν προστασία του στὸ ὑπουργεῖο.

ΥΩσπου μιὰ μέρα ποὺ ἦρθε νὰ γευματίσει στοῦ φίλου του κυρίου Σακρεμάν, ὅπου ἔτρωγε συχνὰ ἐδῶ κι ἀρκετοὺς μῆνες, τοῦ εἶπε χαμηλόφωνα, ἐνῶ τοῦ ἔσφιγγε τὸ χέρι: «Μόλις κατάφερα ν' ἀποσπάσω μιὰ μεγάλη εὕνοια γιὰ σᾶς. Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἱστορικῶν ἐργασιῶν σᾶς ἐπιφορτίζει μὲ μιὰν ἀποστολή. Πρόκειται γιὰ ἔρευνες ποὺ θὰ πραγματοποιήσετε σὲ διάφορες γαλλικὲς βιβλιοθῆκες».

Ο Σακρεμὰν δὲν μπόρεσε οὔτε νὰ φάει οὔτε νὰ πιεῖ ἀπὸ τὴ συγκίνησή του. Ἀναχώρησε ὀκτὰ μέρες ἀργότερα.

Πήγαινε ἀπὸ πόλη σὲ πόλη, μελετώντας καταλόγους, ἀναδιφώντας σοφίτες ξέχειλες ἀπὸ σκονισμένα βιβλία, στὸ ἔλεος τοῦ μίσους τῶν βιβλιοθηκαρίων.

Ένα βράδυ ώστόσο, ἐνῶ βρισκόταν στὴ Ρουάν, τοῦ 'ρθε ν' ἀγκαλιάσει τὴ γυναίκα του ποὺ εἶχε μία ἑβδομάδα νὰ τὴ δεῖ. Πῆρε, λοιπόν, τὸ τρένο τῶν ἐννέα ποὺ θὰ τὸν ἔφερνε τὰ μεσάνυχτα στὸ σπίτι του.

Εἶχε τὸ κλειδὶ πάνω του. Μπῆκε μέσα ἀθόρυβα, ἀναρριγώντας ἀπὸ εὐχαρίστηση, πανευτυχὴς γιὰ τὴν ἔκπληξη ποὺ θὰ τῆς ἔκανε. Ἐκείνη εἶχε κλειδωθεῖ, τί βλακεία! Τότε φώ-

ναξε μέσ' ἀπὸ τὴν πόρτα: «Ζάν, ἐγώ 'μαι.»

Ή Ζὰν πρέπει νὰ κατατρόμαξε, γιατὶ τὴν ἄκουσε νὰ πηδάει ἀπ' τὸ κρεβάτι της καὶ νὰ μιλάει σὰν μέσα σὲ ὄνειρο. Ὑστερα ἔτρεξε στὸ λουτροκαμπινέ της, τὸν ἄνοιξε καὶ τὸν ξανάκλεισε, διέσχισε πολλὲς φορὲς τὴν κάμαρά της μὲ γρήγορο τρέξιμο, ξυπόλυτη, τραντάζοντας τὰ ἔπιπλα καὶ κάνοντας τὰ γυαλικά τους νὰ κουδουνίζουν. ὙΕπειτα ρώτησε τελικά: «Ἐσύ ᾿σαι, ᾿Αλεξάντρ;»

Έκεῖνος ἀπάντησε: «Μὰ ναί, ἐγώ 'μαι, ἄνοιξε λοιπόν!»

Ή πόρτα ὑποχώρησε, καὶ ἡ γυναίκα του ρίχτηκε στὸ στέρνο του ψελλίζοντας: «Ἄχ, τί τρόμος, τί ἔκπληξη, τί χαρά!»

Τότε ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ ξεντύνεται, μεθοδικά, ὅπως ἔκανε τὰ πάντα. Καὶ ξαναπῆρε ἀπὸ μιὰ καρέκλα τὸ πανωφόρι του ποὺ συνήθιζε νὰ τὸ κρεμάει στὸν προθάλαμο. Ὅμως ξαφνικὰ ἀπέμεινε ἄναυδος. Τὸ πέτο του εἶχε ἕνα κόκκινο παράσημο.

«Αὐτό... αὐτό... αὐτὸ τὸ παλτὸ εἶναι παρασημοφορημένο!» ψέλλισε.

Τότε ή γυναίκα του ρίχτηκε μ' ἕνα σάλτο πάνω του κι ἁρπάζοντας μέσ' ἀπὸ τὰ χέρια του τὸ πανωφόρι: «'Όχι... κάνεις λάθος... δῶσ' το μου αὐτό».

Έχεῖνος ώστόσο τὸ κρατοῦσε ἀπὸ τὸ ἕνα μανίκι καὶ δὲν τὸ ἄφηνε, ἐνῶ ἐπαναλάμβανε μ' ἕνα εἶδος πανικοῦ: «Γιατί, ἔ; Ἐξήγησέ μου... Ποιανοῦ εἶναι τὸ πανωφόρι ἐτοῦτο;... Δὲν εἶναι δικό μου, ἀφοῦ ἔχει τὸ παράσημο τῆς Λεγεώνας τῆς Τιμῆς».

Ή γυναίκα του προσπαθοῦσε νὰ τοῦ τὸ ἀποσπάσει, ἀναστατωμένη καὶ τραυλίζοντας: «Ἄκου... ἄκου... δῶσ' μου το αὐτό... δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ... εἶναι ἕνα μυστικό... ἄκου».

Έχεῖνος ὅμως θύμωνε, χλώμιαζε: «Θέλω νὰ ξέρω πῶς τὸ πανωφόρι ἐτοῦτο βρίσχεται ἐδῶ. Δὲν εἶναι τὸ δικό μου».

Τότε τοῦ φώναξε ή γυναίκα του κατάμουτρα: «Μὰ ναί, σώπα, δρκίσου μου... ἄκου... ἔ λοιπόν, ἔχεις παρασημοφορηθεῖ».

Έχεῖνος ἔνιωσε τέτοιο κλονισμὸ ἀπ' τὴ συγκίνηση ποὺ ἄφησε τὸ πανωφόρι καὶ πῆγε καὶ σωριάστηκε σὲ μιὰ πολυθρόνα.

« Έχω... λές... έχω... παρασημοφορηθεῖ.

- Ναί... εἶναι ἕνα μυστικό, ἕνα μεγάλο μυστικό...»

Εἶχε κλείσει σὲ μιὰ ντουλάπα τὸ δοξασμένο ἔνδυμα κι ἐπανερχόταν πρὸς τὸν σύζυγό της τρέμοντας καὶ πελιδνή. Συνέχισε: «Ναί, εἶναι ἕνα καινούργιο πανωφόρι ποὺ ἔβαλα νὰ σοῦ φτιάξουν. Ὅμως εἶχα ὁρκιστεῖ νὰ μὴ σοῦ πῶ τίποτα. Αὐτὸ δὲν θὰ ἐπισημοποιηθεῖ πρὶν ἀπὸ ἕνα μήνα ἢ ἕξι ἑβδομάδες. Πρέπει νὰ λήξει ἡ ἀποστολή σου. Δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ μάθεις παρὰ μετὰ τὴν ἐπιστροφή σου. Ὁ κύριος Ροσλὲν τὸ πέτυχε αὐτὸ γιὰ σένα...»

Ο Σακρεμὰν τραύλιζε ἡμιλιπόθυμος: «Ό Ροσλέν... παρασημοφορημένος... "Έκανε νὰ μὲ παρασημοφορήσουν... ἐμένα... αὐτός... "Άχ!»

Χρειάστηκε νὰ πιεῖ ἕνα ποτήρι νερό.

Ένα ἄσπρο χαρτάκι κείτονταν χάμω, ἔχοντας πέσει ἀπ' τὴν τσέπη τοῦ πανωφοριοῦ. Ὁ Σακρεμὰν τὸ μάζεψε ἡταν ἕνα ἐπισκεπτήριο. Διάβασε: «Ροσλέν – βουλευτής».

«Τὰ βλέπεις», εἶπε ἡ γυναίκα του.

Κι ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ κλαίει ἀπὸ χαρά.

'Οκτὼ μέρες ἀργότερα ἡ Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ἀνάγγελνε πὼς ὁ κύριος Σακρεμὰν εἶχε ὀνομαστεῖ ἱππότης τῆς Λεγεώνας τῆς Τιμῆς δι' ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας.

^{*} Τίτλος πρωτοτύπου: «Décoré!», Contes et nouvelles, Ι, Bibliothéque de la Pléiade, Gallimard, Παρίσι 1974, σσ. 1065-1070.